

Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України «Про внесення змін до статей 799 та 828
Цивільного кодексу України щодо удосконалення законодавчого
регулювання найму і позички транспортних засобів»
*(реєстр. № 11302 від 27.05.2024)**

Анотація. В Інформаційній довідці проаналізовано законодавчі пропозиції щодо оновлення положень Цивільного кодексу України в частині вимог нотаріального посвідчення договорів оренди та позички транспортних засобів за участю фізичних осіб.

Ключові слова: транспортні засоби, договір найму (оренди), договір позички, строк договору, форма договору, нотаріальне посвідчення договору.

Вступ. Метою законопроекту є вдосконалення регламентації цивільно-правових інститутів найму (оренди) та позички транспортних засобів шляхом, як зазначено в пояснювальній записці до нього, усунення надмірної вимоги про нотаріальне посвідчення усіх договорів оренди та позички транспортних засобів за участю фізичних осіб, незалежно від строку таких договорів. Законопроект має на меті також законодавче стимулювання розвитку ринку послуг найму та позички транспортних засобів, у тому числі з використанням сучасних електронних рішень. Для досягнення визначених цілей проектом пропонуються відповідні зміни до частини другої статті 799 та частини четвертої статті 828 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України).

Основна частина. На підставі аналізу положень законопроекту, вважаємо доцільним висловити такі міркування.

Пропоновані проектом зміни спрямовані на спрощення договірної форми оренди та позички транспортних засобів за участю фізичних осіб, однак стосуються тих договорів, що укладаються на строк до трьох років. По суті, проектом пропонується встановлення максимального (граничного) строку договорів найму/позички транспортних засобів (до трьох років), які укладаються у простій письмовій формі.

Звертаємо увагу, що відповідно до положення частини першої статті 764 ЦК України після закінчення строку договору найму, якщо наймач продовжує володіти та/або користуватися майном, за відсутності заперечень наймодавця протягом одного місяця, договір вважається поновленим на строк, який був раніше встановлений договором. Це положення застосовується і до договору позички відповідно до частини третьої статті 827 ЦК України. Вказане унормування у контексті пропонованих змін, на нашу думку, може створювати умови для правової невизначеності, обходу закону та зловживання правом, із чим ЦК України пов'язує встановлення меж здійснення цивільних прав (стаття 13).

Висновки. Пропоновані законопроектом зміни щодо спрощення договірної форми оренди та позички транспортних засобів за участю фізичних осіб через

скасування вимоги нотаріального посвідчення строкових договорів до трьох років заслуговують на підтримку. Водночас диференціація вимог щодо нотаріального посвідчення таких договорів у залежності від строку договору, зокрема щодо тривалих договорів (на три роки і більше), потребує оцінки ризиків правозастосування пропонованого законопроектом механізму з урахуванням положення частини першої статті 764 ЦК України.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*